

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-7/07/DJ

Warszawa, dn. 1 lipca 2008 r.

DECYZJA Nr RWA-21/2008

I. Na podstawie art. 27 ust. 2 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Panu Krzysztofowi Turniakowi prowadzącemu w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Pana Krzysztofa Turniaka prowadzącego w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne, podejmowane w okresie przed uzyskaniem decyzji Prezydenta m.st. Warszawy o nadaniu NOVA Policealnej Szkole Zawodowej w Warszawie uprawnień szkoły publicznej, polegające na stosowaniu wprowadzającego w błąd oznaczenia świadczonych usług poprzez informowanie na stronie internetowej www.nova.edu.pl, iż po ukończeniu tej szkoły słuchacz otrzymuje dyplom z tytułem technika danego zawodu, co – jako wyczerpujące znamiona czynu nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 503 ze zm.) – stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdza się jej zaniechanie z dniem 17 stycznia 2007 r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Pana Krzysztofa Turniaka prowadzącego w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne **karę pieniężną w wysokości 20 000 zł** (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 17 maja 2007 r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczęte zostało postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez Pana Krzysztofa Turniaka prowadzącego w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne (dalej: Centrum Edukacyjne Nova) działania wyczerpującego znamiona czynu nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 ze zm.) i mogącego stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.).

Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w związku z zasygnalizowanymi przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie nieprawidłowościami, jakich dopuściło się Centrum Edukacyjne Nova przy naborze słuchaczy na rok szkolny 2006/2007 do Nova Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie (dalej także: Szkoła). Z pism konsumentów kierowanych do Rzecznika wynikało bowiem, że na stronie internetowej www.nova.edu.pl zamieszczona została informacja, iż po ukończeniu wskazanej szkoły słuchacze otrzymają dyplomy z tytułem technika danego zawodu. W tym czasie Szkoła nie posiadała uprawnień szkoły publicznej. Wielu słuchaczy tej Szkoły po rozpoczęciu nauki i uzyskaniu informacji o braku uprawnień Szkoły do wystawiania dyplomów państwowych, uznało, że działaniem Szkoły zostało wprowadzonych w błąd, w związku z czym podjęli oni działania zmierzające do uchylenia się na podstawie art. 88 k.c. od skutków prawnych oświadczeń woli o zawarciu umowy złożonych Szkole pod wpływem błędu.

Na podstawie informacji przekazanych przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie, w tym również wydruku z dnia 9 listopada 2006 r. ze strony internetowej Szkoły, zawierającego informację o możliwości uzyskania przez słuchacza po ukończeniu Nova Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie dyplomu z tytułem technika danego zawodu, Prezes UOKiK uznał za zasadne wszczęcie przeciwko Centrum Edukacyjnemu Nova postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pod zarzutem stosowania wprowadzającego w błąd oznaczenia świadczonych usług.

Postanowieniem z dnia 17 maja 2007 r. zaliczono w poczet materiałów dowodowych niniejszego postępowania pismo Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie z dnia 8 marca 2007 r., stanowiący załącznik do tego pisma wydruk ze strony internetowej www.nove.edu.pl z dnia 9 listopada 2006 r. oraz przekazane przez Pana Krzysztofa Turniaka w toku sprawy o sygn. RWA-62-1/07/DJ zaświadczenie o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej.

Prezes Urzędu zawiadamiając przedsiębiorcę o wszczęciu przedmiotowego postępowania wezwał go do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów (pismo z dnia 17 maja 2007 r.). Swoje stanowisko w sprawie Centrum Edukacyjne Nova przedstawiło w piśmie z dnia 31 maja 2007 r. Stosowne informacje i wyjaśnienia żądane przez Prezesa Urzędu przedsiębiorca przekazał również w pismach z dnia 21 sierpnia 2007 r. i z dnia 17 września 2007 r.

Materiał dowodowy, na podstawie postanowienia z dnia 25 września 2007 r., został ponadto uzupełniony zaliczonymi w poczet tego postępowania przekazanymi przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie kopiami 5 skarg konsumenckich, kopiami 3 pism słuchaczy skierowanych do Centrum Edukacyjnego Nova oraz kopią pisma, jakie Miejski Rzecznik Konsumentów w Warszawie wystosował do Centrum Edukacyjnego Nova.

Uznając, iż wszystkie okoliczności niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione, Prezes Urzędu pismem z dnia 28 września 2007 r. poinformował stronę o zakończeniu postępowania dowodowego i możliwości zapoznania się z aktami postępowania. Jednocześnie został stronie wyznaczony termin na zapoznanie się z aktami sprawy.

Centrum Edukacyjne Nova nie zapoznało się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy.

W dniu 30 października 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie wydał decyzję nr RWA - 36/2007, w której w punkcie:

- 1: uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Pana Krzysztofa Turniaka prowadzącego w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne, podejmowane w okresie przed uzyskaniem decyzji Prezydenta m.st. Warszawy o nadaniu NOVA Policealnej Szkole Zawodowej w Warszawie uprawnień szkoły publicznej, polegające na stosowaniu wprowadzającego w błąd oznaczenia świadczonych usług poprzez informowanie na stronie internetowej www.nova.edu.pl, iż po ukończeniu tej szkoły słuchacz otrzymuje dyplom z tytułem technika danego zawodu, co – jako wyczerpujące znamiona czynu nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 503 ze zm.) – stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził jej zaniechanie z dniem 17 stycznia 2007 r.

- 2: nałożył na Pana Krzysztofa Turniaka prowadzącego w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne karę pieniężną w wysokości 15 000 zł (słownie: piętnaście tysięcy złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy w zakresie opisanym w punkcie 1.

Od powyższej decyzji strona wniosła odwołanie w dniu 27 listopada 2007 r. Odwołujący zarzucił decyzji:

- 1) naruszenie art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez uniemożliwienie stronie postępowania zapoznania się z aktami sprawy, a w konsekwencji wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, co uniemożliwiło powodowi skuteczną obronę przed stawianymi mu zarzutami,
- 2) naruszenie art. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) poprzez przyjęcie, że informacje umieszczone na stronie internetowej www.nova.edu.pl wyczerpywały znamiona tego przepisu w ten sposób, że zawierały oznaczenie świadczonych przez powoda usług, które mogło wprowadzić w błąd konsumentów, podczas gdy oznaczenie usług świadczonych przez powoda znajdowało się w zawartych ze słuchaczami umowach,
- 3) naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) poprzez przyjęcie, iż informacje umieszczone na stronie internetowej www.nova.edu.pl stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, w sytuacji gdy informacje te nie naruszają art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji nie mogły być uznane za bezprawne.

Odwołujący wniósł o uchylenie decyzji w całości, a ewentualnie o jej zmianę poprzez odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej bądź też jej obniżenie.

Po rozpatrzeniu odwołania wniesionego przez stronę, Prezes Urzędu uznał za uzasadniony podniesiony przez odwołującego zarzut uniemożliwienia mu zapoznania się z aktami sprawy, a w konsekwencji wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Prezes Urzędu ustalił bowiem, iż Centrum Edukacyjne Nova pismem z dnia 28 września 2007 r. zostało powiadomione, że postępowanie dowodowe w prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało zakończone oraz że w dniach 8-12 października 2007 r. może zapoznać się z materiałem zebrany w aktach postępowania. Pismo to, jak wynikało ze zwrotnego potwierdzenia odbioru (które dotarło do Delegatury UOKiK w Warszawie w dniu 30 października 2007 r.), zostało doręczone stronie w dniu 18 października 2007 r., a zatem po upływie terminu wyznaczonego do zapoznania się z aktami sprawy. Do dnia 30 października 2007 r., w którym Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję nr RWA-36/2007 kończącą postępowanie w sprawie, strona nie zapoznała się z aktami sprawy. Jednak w dniu 2 listopada 2007 r. do Delegatury UOKiK w Warszawie wpłynęło pismo strony informujące o niezapoznaniu się z materiałem dowodowym zebrany w aktach postępowania w wyznaczonym przez Prezesa Urzędu terminie z uwagi na otrzymanie zawiadomienia w tym przedmiocie po upływie wyznaczonego terminu oraz zawierające wniosek o wyznaczenie nowego terminu dla dokonania tej czynności.

W konsekwencji należało uznać, że naruszone zostało prawo strony do obrony formalnej gwarantowane w art. 10 § 1 k.p.a., co uzasadniało uchylene wydanej decyzji.

Z uwagi na powyższe, decyzją z dnia 28 grudnia 2007 r. nr RWA-40/2007, na podstawie art. 81 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), Prezes Urzędu uchylił w całości zaskarżoną decyzję z dnia 30 października 2007 r. nr RWA-36/2007 i postanowił kontynuować przedmiotowe postępowanie administracyjne w związku z podejrzeniem stosowania przez Krzysztofa Turniaka prowadzącego w Warszawie działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

W dalszym toku postępowania materiał dowodowy został uzupełniony jedynie o przekazaną przez Centrum Edukacyjne Nova informację o wysokości przychodu osiągniętego w 2007 roku (pismo z dnia 9 maja 2008 r.).

Pismem z dnia 27 maja 2008 r. Prezes UOKiK poinformował stronę o zakończeniu postępowania dowodowego i możliwości zapoznania się w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma z całością akt sprawy.

Pełnomocnik Centrum Edukacyjnego Nova zapoznał się z materiałem zgromadzonym w aktach postępowania w dniu 10 czerwca 2008 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Pan Krzysztof Turniak wpisany do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Węgrowa pod numerem 2947 prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Nova Centrum Edukacyjne w Warszawie. Przedmiotem tej działalności jest świadczenie usług edukacyjnych. W ramach tej działalności Pan Krzysztof Turniak prowadzi Nova Policealną Szkołę Zawodową w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 42.

Stosownie do treści art. 82 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) osoby prawne i fizyczne mogą zakładać szkoły i placówki niepubliczne po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu publicznych szkół

i placówek. Szkoły podstawowe, gimnazja, a także szkoły ponadgimnazjalne, do zakresu których na podstawie art. 9 ust. 1 pkt g ustawy o systemie oświaty zalicza się także szkoły policealne, mogą ubiegać się o uzyskanie uprawnień szkoły publicznej. Warunkiem uzyskania tych uprawnień jest spełnienie przez szkołę warunków takich jak:

- 1) realizowanie programów nauczania uwzględniających podstawy programowe wymienione w ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o systemie oświaty,
- 2) realizowanie zajęć edukacyjnych w cyklu nie krótszym oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu,
- 3) stosowanie zasad klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów, o których mowa w ust. 1 pkt 5, z wyjątkiem egzaminów wstępnych,
- 4) prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania ustalonej dla szkół publicznych,
- 5) w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe - kształcenie w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 24 ust. 1, a w przypadku liceum profilowanego - kształcenie w profilach kształcenia ogólnozawodowego, o których mowa w art. 24 ust. 6,
- 6) zatrudnianie nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w pkt 2, posiadających kwalifikacje określone dla nauczycieli szkół publicznych.

Zgodnie z uregulowaniem zawartym w ustawie o systemie oświaty, szkoła niepubliczna może ubiegać się o nadanie jej uprawnień szkoły publicznej bądź z dniem rozpoczęcia działalności, bądź też w okresie późniejszym. Pierwszy ze wskazanych sposobów nabycia uprawnień szkoły publicznej reguluje art. 82 ust. 2a tej ustawy, zgodnie z którym, w przypadku szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej ubiegających się o nadanie uprawnień szkoły publicznej z dniem rozpoczęcia działalności wpis do ewidencji może nastąpić, jeżeli osoba prowadząca przedstawi pozytywną opinię kuratora oświaty (...) o spełnianiu wymagań określonych w art. 7 ust. 3. Możliwość późniejszego nabycia przez szkołę niepubliczną uprawnień szkoły publicznej przewiduje natomiast art. 85 ust. 3 ustawy, który wskazuje, iż organ jednostki samorządu terytorialnego na wniosek osoby prowadzącej szkołę niepubliczną nieposiadającą uprawnień szkoły publicznej nadaje tej szkole uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli osoba ta przedstawi pozytywną opinię kuratora oświaty (...) o spełnianiu przez szkołę warunków określonych w art. 7 ust. 3.

Niezależnie zatem od terminu uzyskania uprawnień szkoły publicznej, warunkiem ich uzyskania jest spełnienie wymagań określonych w art. 7 ust. 3 ustawy. Wymagania te odnoszą się głównie do zapewnienia odpowiedniego standardu nauczania oraz stosowania tych samych, co w szkole publicznej, standardów oceniania. Jedynie bowiem spełnienie tych warunków uzasadnia przyznanie szkołom niepublicznym prawa do wydawania świadectw i dyplomów równoważnych z uzyskiwanymi w szkole publicznej tj. świadectw i dyplomów wydawanych według wzorów określonych rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 6 kwietnia 2005 r. w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, sposobu dokonywania ich sprostowań i wydawania duplikatów, a także zasad legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych czynności (Dz. U. Nr 60, poz. 523) (dalej: rozporządzenie w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw i dyplomów).

Jak wywieziono w odpowiedzi na zagadnienie prawne przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu przez Naczelny Sąd Administracyjny, „uzyskanie

uprawnień szkoły publicznej ogranicza się do wydawania świadectw i dyplomów państwowych, stanowiących dokumenty urzędowe”¹.

Zgodnie z § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia, absolwent szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej, technikum, technikum uzupełniającego i szkoły policealnej oraz absolwent dotychczasowej szkoły zasadniczej i szkoły średniej zawodowej, który zdał egzamin zawodowy, otrzymuje dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

W toku postępowania ustalono, że Nova Policealna Szkoła Zawodowa w Warszawie w okresie naboru na rok szkolny 2006/2007 miała status szkoły niepublicznej. Uprawnienia szkoły publicznej zostały jej nadane dopiero decyzją Prezydenta m.st. Warszawy nr 6/BE/2007 z dnia 17 stycznia 2007 r.

Informacje o Policealnej Szkole Zawodowej w Warszawie zawarte zostały na stronie www.nova.edu.pl. Na stronie tej w części „Informacje ogólne” podano: „*Szkoła Policealna 2-letnia: nauka trwa dwa lata (4 semestry). Po ukończeniu szkoły Słuchacz otrzymuje dyplom z tytułem technika danego zawodu*”. Taka informacja widniała na stronie internetowej Centrum Edukacyjnego Nova jeszcze przed uzyskaniem przez Szkołę uprawnień szkoły publicznej, czego dowód stanowi załączony do akt niniejszego postępowania wydruk ze strony www.nova.edu.pl z dnia 9 listopada 2006 r.

Na podstawie informacji udzielonych przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie oraz przekazanych przez niego skarg konsumenckich Prezes Urzędu ustalił, że część słuchaczy rozpoczynających naukę w Szkole w roku szkolnym 2006/2007 miało przekonanie, iż ukończenie tej Szkoły umożliwi im uzyskanie dyplomów państwowych potwierdzających ich kwalifikacje zawodowe, które będą respektowane przez instytucje i urzędy państwowe. Dopiero w trakcie nauki pozyskali informację o braku posiadania przez Szkołę uprawnień do wydawania takich dyplomów.

Przedsiębiorca, ustosunkowując się do postawionego zarzutu, po pierwsze, wskazał, iż nie jest w stanie ze 100% pewnością stwierdzić, czy rzeczywiście na swojej stronie internetowej polecił zamieścić informację, iż po ukończeniu prowadzonej przez niego Szkoły słuchacze otrzymają dyplomy z tytułem technika danego zawodu. W związku z powyższym zastrzega sobie możliwość zbadania i zakwestionowania wydruku ze strony internetowej www.nova.edu.pl z dnia 9 listopada 2006 r.

Po drugie natomiast, na wypadek gdyby w sposób niepodważalny stwierdzono, że informacja będąca podstawą wszczęcia postępowania rzeczywiście znajdowała się na stronie internetowej Szkoły, strona podniosła, iż informacja takowa nie mogła naruszać zbiorowych interesów konsumentów. Przedsiębiorca wskazał, że analizowana informacja nie stwierdzała w żaden sposób jakoby po ukończeniu tej Szkoły słuchacz miał otrzymywać dyplom państwowy w rozumieniu stosownych przepisów prawa oświatowego, a w szczególności w rozumieniu przepisów rozporządzenia w sprawie wydawania oraz wzorów świadectw i dyplomów. Przywołane rozporządzenie bowiem w sposób wyraźny mówi o „dyplomach uzyskania tytułu zawodowego” oraz o „dyplomach potwierdzających kwalifikacje zawodowe”, podczas gdy informacja zarzucana Szkole odnosiła się do „dyplomów z tytułem technika danego zawodu”, co – w ocenie przedsiębiorcy – stanowi zasadniczą różnicę w stosunku do terminologii użytej w rozporządzeniu. Co więcej, informacja zamieszczona na stronie internetowej Szkoły nie zawierała stwierdzenia, iż dyplomy będą wydawane na drukach określonych w rozporządzeniu, co wskazywałoby na korzystanie z uprawnień zastrzeżonych jedynie dla szkół publicznych lub niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

¹ Uchwała SN z dnia 18 października 1995 r., sygn. akt AZP 28/95, OSNP 1996/11/149,

Centrum Edukacyjne Nova podniosło również, iż zgodnie ze Statutem Szkoły w brzmieniu obowiązującym w listopadzie 2006 r. słuchacze – do momentu uzyskania uprawnień szkoły publicznej – mieli zdawać wewnętrzny egzamin potwierdzający wiedzę uzyskaną podczas szkolenia. Egzamin taki nie miał oczywiście mieć statusu egzaminu państwowego, a otrzymywany przez słuchacza dyplom potwierdzający fakt uczestnictwa w szkoleniu miał być wydawany według wewnętrznego wzoru Szkoły.

Przedsiębiorca wskazał również, iż nie może podzielić stanowiska wyrażonego w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 maja 2007 r. o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jakoby Szkoła przeprowadzając nabór w 2006 r. posługiwała się informacją, stanowiącą podstawę wszczęcia tego postępowania. Szkoła zauważyła bowiem, że wydruk ze strony internetowej Centrum Edukacyjnego Nova, zawierający przedmiotową informację pochodzi z listopada 2006 r., a więc z okresu, w którym nabór na rok szkolny został już zakończony. Brak jest natomiast jakichkolwiek danych potwierdzających fakt stosowania przedmiotowej informacji w miesiącach prowadzenia właściwego naboru na rok szkolny 2006/2007, a mianowicie w okresie lipiec – sierpień 2006 r.

Szkoła odpierając postawiony jej zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, podniosła, iż przedmiotową informacją zawartą na stronie internetowej słuchacze nie mogli zostać wprowadzeni w błąd co do usług świadczonych przez Szkołę, gdyż Statut Szkoły stanowiący integralną część umowy podpisywanej przez słuchacza wprost wskazywał, że Szkoła nie posiadała wówczas uprawnień szkoły publicznej.

Strona postępowania podniosła ponadto, że oznaczenie usług świadczonych przez Szkołę znajdowało się w umowie zawieranej ze słuchaczami, a nie w informacji będącej podstawą wszczęcia niniejszego postępowania. Co więcej, informacja ta w powiązaniu z całokształtem informacji zamieszczonych na stronie internetowej, a w szczególności z informacją, że Szkoła jest szkołą niepubliczną, nie mogła wprowadzać słuchaczy w błąd.

Przedsiębiorca zwrócił ponadto uwagę, że w przedmiotowej sprawie nie nastąpiło jakiegokolwiek naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. Od stycznia 2007 r. Szkoła posiada uprawnienia szkoły publicznej, a zatem ma prawo wydawania dyplomów zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wydawania i wzorów świadectw i dyplomów. Tym samym żaden ze słuchaczy, który zapisałby się do Szkoły w następstwie uzyskania informacji kwestionowanej przez Prezesa Urzędu nie mógłby zostać poszkodowany poprzez nieuzyskanie stosownego dyplomu z tytułem technika danego zawodu. Innymi słowy każdy słuchacz, który zinterpretował przedmiotową informację tak jak Prezes UOKiK ma już dziś gwarancję uzyskania stosownych uprawnień zawodowych.

Wbrew wyrażonej przez przedsiębiorcę w piśmie z dnia 31 maja 2007 r. zapowiedzi poddania wydruku ze strony internetowej www.nova.edu.pl, włączonego do akt niniejszego postępowania, szczegółowemu badaniu celem ustalenia jego prawdziwości, przedsiębiorca nie podjął żadnych czynności w tym kierunku, jak również nie kwestionował treści tego wydruku w toku dalszego postępowania.

W związku z tym, że przedsiębiorca poddał w wątpliwość, czy informacja tożsama do informacji wynikającej z treści wydruku z dnia 9 listopada 2006 r. znajdowała się na stronie internetowej Szkoły w okresie prowadzenia naboru na rok szkolny 2006/2007, Prezes Urzędu, celem ustalenia tego faktu, skorzystał z ogólnie dostępnego archiwum zasobów multimedialnych zgromadzonych na stronie www.archive.org. Strona ta umożliwia obejrzenie archiwalnych wersji dowolnych stron www, które w okresie od 1996 r. były publicznie dostępne w internecie. Historyczne wersje strony internetowej Centrum Edukacyjnego Nova tj. strony www.nova.edu.pl zgromadzone zostały w tej części archiwum, która jest dostępna dla wszystkich użytkowników sieci. W systemie zarchiwizowano 34 wersje strony

www.nova.edu.pl z 2006 r. Na sprawdzonych przez Prezesa Urzędu stronach z dnia 18 lipca 2006 r. oraz z dnia 15 sierpnia 2006 r. pod linkiem „szkoły policealne” zamieszczone zostały informacje identyczne do informacji wynikających z będącego w posiadaniu Prezesa Urzędu wydruku z dnia 9 listopada 2006 r.

Na podstawie powyższych okoliczności Prezes Urzędu ustalił, że strona niniejszego postępowania informację o możliwości uzyskania przez słuchaczy Nova Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie dyplomu z tytułem technika danego zawodu stosowała również w okresie naboru do Szkoły, tj. w lipcu i sierpniu 2006 r.

Analiza wydruku ze strony internetowej z dnia 9 listopada 2006 r. oraz archiwalnych stron Szkoły z dnia 18 lipca 2006 r. oraz z dnia 15 sierpnia 2006 r. nie wykazała, aby wśród danych o Szkole podana była informacja o jej niepublicznym statusie.

W przekazanym natomiast przez przedsiębiorcę Statucie Szkoły w wersji obowiązującej w listopadzie 2006 r. w § 2 ust. 1 zawarto postanowienie, zgodnie z którym „*nauka w szkole policealnej ma na celu uzupełnienie przez słuchaczy wykształcenia zawodowego i może kończyć się egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe oraz uzyskaniem tytułu technika, po uzyskaniu uprawnień szkoły publicznej*”, zaś w § 14 ust. 3 postanowienie o treści „*świadectwa zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem MEN będą wydawane po uzyskaniu uprawnień szkoły publicznej*”.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów*. Stosownie do definicji zawartej w ust. 2 tego artykułu, *przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy*. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w większości mają charakter procesowy. Materialnoprawne przesłanki, istotne z punktu widzenia wydania decyzji, znajdują się w innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów aktach prawa powszechnie obowiązującego. Prezes Urzędu oceniając zachowanie przedsiębiorcy pod kątem ewentualnego naruszenia przepisów zakazujących stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, musi zatem co do zasady stosować inne akty prawa powszechnie obowiązującego i na ich podstawie stwierdzić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego.

Jak wyżej wspomniano, art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów definiuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jako godzące w nie bezprawne zachowanie przedsiębiorcy. Jednocześnie artykuł ten zawiera przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (pkt 1), naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (pkt 2), nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (pkt 3).

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, mianowicie

zaistnieć musi - po pierwsze - bezprawne działanie przedsiębiorcy, które - po drugie - narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Mając na względzie powołane wyżej stanowisko odnośnie do interpretacji pojęcia bezprawności w kontekście praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w opinii Prezesa Urzędu, jako „sprzeczne z prawem” należy zakwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność w rozumieniu przepisów z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów jest taką cechą działania, która polega jednak nie tylko na jego sprzeczności z normami prawa, ale także z zasadami współżycia społecznego bądź dobrych obyczajów bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy zatem ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa, zasadami współżycia społecznego czy dobrymi obyczajami.

Stronie niniejszego postępowania postawiono zarzut stosowania wprowadzającego w błąd oznaczenia świadczonych usług. Bezprawność działań podejmowanych przez Centrum Edukacyjne Nova wyprowadzono zatem z naruszenia przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Dla wykazania stosowania przez Centrum Edukacyjne Nova praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów koniecznym jest zatem wykazanie, że działanie tego przedsiębiorcy polegające na zamieszczaniu przed 17 stycznia 2007 r. na stronie internetowej informacji o możliwości uzyskania przez słuchaczy Nova Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie po ukończeniu tej szkoły dyplomu z tytułem technika danego zawodu jako wprowadzające w błąd oznaczenie świadczonych usług stanowiło czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a jednocześnie wykazanie, że czyn ten narusza zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie bowiem do przywołanego powyżej przepisu art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uznaje się czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z przepisem art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, zakazane jest takie oznaczenie towarów lub usług albo jego brak, które może wprowadzić klientów w błąd co do pochodzenia, ilości, jakości, składników, sposobu wykonania, przydatności, możliwości zastosowania, naprawy, konserwacji lub innych istotnych cech towarów albo usług, a także zatajenie ryzyka, jakie wiąże się z korzystaniem z nich.

W tym miejscu zwrócić należy uwagę, że hipotezą art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji ustawodawca objął nie tylko oznaczenia indywidualizujące, lecz także informacje opisowe związane z usługą. Komentowany przepis chroni więc uczestników rynku również przed stosowaniem przez przedsiębiorcę nazewnictwa, symboli czy określeń, które wskazując na pewne właściwości i cechy oferowanych usług i towarów wywołują jednoznaczne skojarzenia z oznaczeniami charakterystycznymi dla towarów lub usług innego rodzaju. A zatem zakazem określonym w art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji ustawodawca objął wszelkie informacje umieszczane na oferowanych przez przedsiębiorcę towarach czy w opisach usług. W literaturze podnosi się ponadto, że chodzi tu nie tylko o oznaczenia towarów i usług, lecz także o informacje, jakie towarzyszą

wprowadzaniu produktu na rynek mające cele reklamowe czy informacyjne². Przy czym w odniesieniu do usług wskazywanie na ich „oznaczanie” w sensie fizycznym jest oczywiście przenośne. „Oznaczanie” rozumieć zatem należy w szerszym sensie niż umieszczanie informacji na towarze lub jego opakowaniu – jako umieszczenie informacji w związku ze sprzedażą towarów lub świadczeniem usług³.

Analizowany przepis ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji wskazuje na nieuczciwość takich działań przedsiębiorcy, które wprowadzają w błąd co do wyraźnie wskazanych w tym przepisie elementów towarów lub usług, niemniej przepis ten *in fine* mówi również o innych istotnych cechach towarów albo usług. Przyjąć zatem należy, że zawarte w tym przepisie wyliczenie cech produktów i usług ma charakter jedynie przykładowy, a zakresem wyrażonego tym przepisem zakazu objęte są wszelkie „cechy istotne”. Rozumieć przez nie należy w szczególności te właściwości, bez których nabywca nie kupiłby towaru lub nie skorzystałby z usługi⁴.

W art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jest mowa o możliwości wprowadzenia klientów w błąd. Występuje ona zawsze wówczas, gdy informacje zamieszczone na towarze lub w opisie usług mogą wpłynąć na decyzję klienta co do nabycia towaru lub usługi.

W ocenie Prezesa Urzędu, informacja zawarta na stronie internetowej Centrum Edukacyjnego Nova, wskazująca, iż po ukończeniu Nowa Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie słuchacze otrzymują dyplomy z tytułem technika danego zawodu, określa istotne cechy usług świadczonych przez tę Szkołę. Nie ulega bowiem wątpliwości, że dla konsumenta przy wyborze szkoły szczególnie istotne znaczenie ma możliwość uzyskania po ukończeniu tej szkoły stosownego dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

Centrum Edukacyjne Nova zamieściło informację o możliwości uzyskania dyplomu na swojej stronie internetowej, a zatem w miejscu szeroko dostępnym i stanowiącym z reguły pierwsze źródło informacji o usługach oferowanych przez przedsiębiorcę. Komunikat ten został zawarty na stronie pod hasłem „*Informacje ogólne*”. Jednocześnie, co istotne, wśród informacji tych nie została zamieszczona jakakolwiek wzmianka o statusie prawnym Szkoły.

Zdaniem Prezesa UOKiK, zamieszczenie w opisie usług świadczonych przez Szkołę informacji o tym, że nauka w tej Szkole kończy się uzyskaniem dyplomu z tytułem technika danego zawodu mogło rodzić u potencjalnego słuchacza skojarzenie, iż Szkoła ta jest uprawniona do wydawania dyplomów państwowych. Okoliczność, iż w treści oferty jednoznacznie nie wskazano, iż wydawane dyplomy są równoważne dyplomom państwowym nie wyklucza możliwości wywołania błędu u potencjalnych słuchaczy. Opis usług zawiera bowiem informację o możliwości uzyskania dyplomu. Nawiązanie terminologiczne jest więc oczywiste. W ocenie Prezesa Urzędu, od potencjalnego odbiorcy usług świadczonych przez Szkołę nie można oczekiwać na tyle daleko idącej rozważliwości, aby informacje przekazywane przez przedsiębiorcę poddawał szczegółowej analizie prawnej i semantycznej, ani wymagać, by był na tyle spostrzegawczy, by formułować podejrzenia co do precyzyjnego znaczenia jednostkowych wyrażen użytych przez przedsiębiorcę w szczegółowych informacjach na temat swoich usług.

² Por. E. Nowińska, M. du Vall „*Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*”, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005, wydanie 2, str. 105,

³ „*Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*” pod red. J. Szwaji, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2006, str. 368,

⁴ L. Górnicki „*Nieuczciwa konkurencja, w szczególności przez wprowadzające w błąd oznaczenie towarów lub usług i środki ochrony w prawie polskim*”, Wrocław 1997, str. 50,

Powołując się na opinię doktryny⁵, wskazać należy, iż w postępowaniu uregulowanym w przepisach ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji o tym, czy zachodzi możliwość wywołania błędu, decyduje ocena przeciętnego klienta – nabywcy towaru lub usługi. Ocena ta nie jest dokonywana w odniesieniu do indywidualnego klienta, lecz w relacji do pewnego abstrakcyjnie ujętego jego „modelu”. Należy przy tym pamiętać, iż punktem wyjścia do dokonania stosownych ocen jest spostrzegawczość i doświadczenie życiowe przeciętnego odbiorcy w zwykłych warunkach obrotu. Inaczej jednak należy odczytywać oznaczenia przeznaczone dla klienta wyspecjalizowanego, a inaczej dla nabywcy niewykształconego i niefachowego, z jakim mamy do czynienia w przedmiotowym przypadku.

Zważyć przy tym należy, że wynikający z art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji zakaz używania nieprawdziwych oznaczeń rozciąga się nie tylko na oznaczenia oczywiście nieprawdziwe, ale również na oznaczenia mogące mylić nabywcę, chociażby nie były one całkiem fałszywe. Takimi niewłaściwie odbieranymi oznaczeniami są oznaczenia dwuznaczne albo też celowo nieprecyzyjne⁶. Dlatego też nie pozbawia działania Szkoły cechy bezprawności okoliczność podnoszona przez nią w toku postępowania, iż poprzez informowanie na stronie internetowej o możliwości uzyskania przez jej słuchaczy dyplomów z tytułem technika danego zawodu nie dopuściła się stosowania czynu nieuczciwej konkurencji określonego w art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, jako że Szkoła w istocie zamierzała, zgodnie ze swoim Statutem, przeprowadzać dla swoich uczniów egzamin wewnętrzny, a następnie wydawać im dyplomy według wewnętrznego wzoru Szkoły. Informacja zamieszczona przez przedsiębiorcę w opisie usług świadczonych przez Szkołę nie zawierała jakiegokolwiek wzmianki o charakterze prawnym dyplomów wydawanych przez Szkołę. Użyte przez przedsiębiorcę określenia: „dyplom” czy „tytuł” wywołują natomiast oczywiste skojarzenie z urzędowym poświadczeniem kwalifikacji zawodowych. Od odbiorcy usług Szkoły nie można oczekiwać, iż będzie on się zastanawiać, czy „dyplom” w istocie oznacza dyplom państwowy tj. dyplom wydawany według druku określonego w rozporządzeniu w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw i dyplomów, czy jedynie zaświadczenie wydawane przez Szkołę.

Określenia takie jak „dyplom” czy „tytuł zawodowy” mają walor informacyjny i w szerokim zakresie decydują o jakości, charakterze, a w kontekście potrzeby potwierdzenia nabytych kwalifikacji zawodowych również o przydatności usług świadczonych przez Szkołę. Oznaczenia takie nie mogą być zatem w sposób swobodny wykorzystywane przez dowolne podmioty prowadzące usługową działalność edukacyjną.

Na ocenę, że użyte przez Szkołę sformułowanie może wprowadzać w błąd wpływa okoliczność, iż nomenklatura zastosowana przez Szkołę odbiega jedynie w pewnym nieznacznym i – zdaniem Prezesa Urzędu – niezauważalnym bez dogłębnej znajomości aktów prawnych, zakresie od nazewnictwa użytego w treści rozporządzenia w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw i dyplomów. Szkoła posłużyła się określeniem „dyplom z tytułem technika danego zawodu”, w treści rozporządzenia jest natomiast mowa o „dyplomie potwierdzającym kwalifikacje zawodowe”. Nie można pominąć faktu, że przeciętny uczestnik obrotu z zasady nie zna treści rozporządzenia, a zatem również nomenklatury w nim stosowanej. Za utrwalone uznać należy ponadto stanowisko, zgodnie z którym *„Badając podobieństwo oznaczeń należy uwzględnić ogólne wrażenie, jakie porównywane oznaczenia wywierają na odbiorcę, dla którego decydujące znaczenie mają zbiorcze elementy porównywanych oznaczeń. Odbiorca kieruje się przy wyborze towaru*

⁵ E. Nowińska, M. du Vall „Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji”, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005, str. 103,

⁶ „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz” pod red. J. Szwaji, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 1994, str. 87,

jedynie pewnymi przewodnimi elementami oznaczeń, z pominięciem drobnych rozbieżności”⁷. W analizowanym przypadku przewodnimi elementami zastosowanego oznaczenia usług było wykorzystanie określeń „dyplom” i „tytuł zawodowy”.

W toku niniejszego postępowania, informacja, iż słuchacze Nova Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie po ukończeniu tej Szkoły otrzymają dyplomy z tytułem technika danego zawodu, zawarta była na stronie internetowej Szkoły w okresie prowadzenia naboru do Szkoły na rok szkolny 2006/2007. Stosowanie tej informacji w trakcie naboru do Szkoły oznacza, iż działanie przedsiębiorcy miało obiektywną możliwość wpływania na decyzje konsumentów co do zakupu świadczonych przez niego usług.

Potwierdzeniem możliwości wprowadzenia klientów w błąd poprzez zamieszczenie wskazanej informacji na stronie internetowej Szkoły są skargi, jakie ze strony konsumentów wpłynęły na tę Szkołę do Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie. Wszystkie te skargi dotyczyły niepoinformowania słuchaczy w momencie zawierania ze Szkołą umowy o świadczenie usług edukacyjnych o braku posiadania przez Szkołę uprawnień do wydawania dyplomów państwowych. Powyższa okoliczność poniekąd dowodzi, że zawierając ze Szkołą umowę o naukę mieli oni przekonanie, że Szkoła dysponuje uprawnieniami do wydawania dyplomów równoważnych dyplomom państwowym. Przyjąć zatem można, iż działania podejmowane przez Szkołę miały obiektywną zdolność wywołania pomyłek w omawianym zakresie.

Dla Prezesa Urzędu oczywistym jest, iż terminologii ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji nie można traktować jako pozostającej w bezpośredniej relacji do przepisów k.c. o błędzie, gdzie chodzi o stan świadomości konkretnej osoby. Ocena w świetle ww. ustawy dokonywana jest w znacznej mierze w celu usunięcia samej możliwości występowania omyłek klientów, a zatem w celu prewencyjnym, podczas gdy ocena w świetle art. 84-86 k.c. dotyczy przypadków, gdy omyłki już wystąpiły. Z tego względu argumentacja strony postępowania odwołująca się do treści zawartych w Statucie Szkoły postanowień, wskazujących „wprost” na niepubliczny status placówki, jak i podnoszona przez nią okoliczność informowania o tym fakcie słuchaczy w trakcie procedury zapisywania do Szkoły, nie podważa słuszności postawionego jej zarzutu naruszenia art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Jak zresztą wykazała analiza treści Statutu Szkoły obowiązującego w okresie stosowania przez Szkołę wprowadzającego w błąd oznaczenia usług, Statut ten nie podawał w sposób bezpośredni informacji, iż placówka ta jest szkołą niepubliczną. Informacja ta wynikała jedynie pośrednio z treści dwóch postanowień Statutu, w których wskazano, iż odpowiednie dyplomy i świadectwa będą wydawane po uzyskaniu uprawnień szkoły publicznej.

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest także wykazanie, że działanie to godzi w zbiorowy interes konsumentów.

W opinii Prezesa Urzędu, oczywistym jest, że zachowanie Centrum Edukacyjnego Nova jest szkodliwe dla konsumentów. Ci bowiem, błędnie sądząc, że Nova Policealna Szkoła Zawodowa w Warszawie ma uprawnienia szkoły publicznej mogą spodziewać się, że po ukończeniu tej szkoły uzyskają dyplom państwowy potwierdzający ich kwalifikacje zawodowe. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż perspektywa uzyskania takiego dyplomu jest okolicznością mającą szczególne znaczenie przy wyborze Szkoły. Ponieważ na podstawie

⁷ wyrok NSA z dnia 28 marca 2002 r., sygn. akt II S.A. 2778/01

informacji prezentowanych na stronie internetowej Szkoły konsumenci oczekują innego charakteru usług edukacyjnych niż mają one w rzeczywistości, oceniana praktyka narusza ich interesy.

Interes konsumentów naruszany opisanym działaniem przedsiębiorcy ma wymiar zbiorowy. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, jak i wtedy, gdy działania te wywołują inne niekorzystne zjawiska. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest bowiem, iż działanie Centrum Edukacyjnego Nova kierowane było do nieoznaczonego kręgu odbiorców – dotyczyło wszystkich obecnych i potencjalnych odbiorców usług edukacyjnych świadczonych przez Szkołę. Z tego względu, w ocenie Prezesa Urzędu, interes konsumentów naruszony w wyniku działań podejmowanych przez Centrum Edukacyjne Nova nie stanowi sumy indywidualnych interesów poszczególnych adresatów oferty przedsiębiorcy, lecz ma charakter zbiorowy.

Wykazanie, iż działanie przedsiębiorcy stanowi czyn nieuczciwej konkurencji z art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a zatem ma charakter bezprawny oraz, że narusza zbiorowy interes konsumentów przesądza, iż działanie to ma charakter praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił, iż w dniu 17 stycznia 2007 r. Prezydent m.st. Warszawy wydał decyzję w sprawie nadania Nova Policealnej Szkole Zawodowej w Warszawie uprawnień szkoły publicznej. Uznać zatem należy, że od tej daty działanie strony niniejszego postępowania polegające na informowaniu na swojej stronie internetowej iż po ukończeniu Nova Policealnej Szkoły Zawodowej w Warszawie słuchacze mają możliwość uzyskania dyplomów z tytułem technika danego zawodu nie jest oznaczeniem wprowadzającym klientów w błąd co do charakteru usług świadczonych przez Szkołę, jako że Szkoła jest już uprawniona do wydawania dyplomów równorzędnych dyplomom odpowiedniego typu szkół publicznych. Opisane działanie przedsiębiorcy po uzyskaniu uprawnień szkoły publicznej nie wypełnia już zatem znamion czynu z art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu stwierdził zaniechanie stosowania przez przedsiębiorcę praktyki z dniem 17 stycznia 2007 r.

Okoliczność, iż Szkoła uzyskała stosowne uprawnienia w trakcie trwania roku szkolnego, co spowodowało możliwość potwierdzenia z końcem roku szkolnego przez każdego słuchacza tej Szkoły uprawnień zawodowych, nie oznacza, że działanie przedsiębiorcy nie naruszyło interesów konsumentów. Zważyć bowiem należy, że Szkoła posługiwała się wprowadzającym w błąd oznaczeniem swoich usług przed uzyskaniem tych uprawnień, a klienci nie mogli mieć pewności, że Szkoła z czasem uzyska status szkoły publicznej.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił

się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 tej ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorcę, który dopuścił się naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ma charakter fakultatywny. Przywołany przepis ustawy określa górną granicę wysokości kary dla przedsiębiorcy, wyznaczając ją na 10% przychodu osiągniętego przez tego przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Przychód osiągnięty przez stronę niniejszego postępowania - Pana Krzysztofa Turniaka w 2007 r. ustalono na podstawie złożonego przez niego zeznania podatkowego.

Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał, iż nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej jest uzasadnione.

Decydując o nałożeniu kary pieniężnej, Prezes Urzędu kierował się przede wszystkim tym, iż Centrum Edukacyjne Nova naruszyło bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, do których respektowania jest zobligowane.

Na decyzję o nałożeniu kary pieniężnej i na jej wymiar miał również wpływ fakt, iż nielegalna praktyka przedsiębiorcy skierowana była do szerokiego, nieoznaczonego kręgu konsumentów. Każdy potencjalny konsument, mający dostęp do informacji o Szkole zamieszczonej na jej stronie internetowej, mógł poprzez tę informację zostać wprowadzony w błąd co do świadczonych przez tę Szkołę usług.

Zasadność decyzji o ukaraniu Centrum Edukacyjnego Nova karą pieniężną dodatkowo motywuje uciążliwość udowodnionego mu naruszenia prawa dla konsumentów. Dowodzą tego liczne skargi konsumentów, jakie w sprawie działań Centrum Edukacyjnego Nova napływały do biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie, co zostało udokumentowane w aktach postępowania w niniejszej sprawie.

Sankcja w postaci nałożenia kary może być na przedsiębiorcę nałożona bez względu na to, czy dopuścił się on naruszenia celowo, czy też nieumyślnie. Praktyka Centrum Edukacyjne Nova polegała na stosowaniu wprowadzającego w błąd oznaczenia świadczonych usług. W ocenie Prezesa Urzędu, przedsiębiorca zamieszczając na swojej stronie internetowej informację o możliwości uzyskania przez słuchaczy Szkoły dyplomu z tytułem technika danego zawodu musiał mieć świadomość, w jaki sposób użyte przez niego sformułowanie może zostać odczytane przez potencjalnych klientów. Okoliczność tę potwierdza chociażby fakt podejmowania przez słuchaczy tej Szkoły prób uchylecia się od skutków prawnych umowy zawartej ze Szkołą jako umowy zawartej pod wpływem błędu co do statusu prawnego tej Szkoły. Chociażby zatem od momentu podjęcia przez słuchaczy ww. prób, Szkoła musiała mieć świadomość wywoływania wskazanych powyżej omyłek wśród swoich klientów.

Rolą przekazu informacyjnego jest nie tylko promowanie usług, ale również rzetelne i zgodne z prawdą informowanie o cechach świadczonych usług. W przedmiotowym przypadku informacja o możliwości uzyskania dyplomu posłużyła przedsiębiorcy jako wabik na klientów. Nawet przy założeniu, że przedsiębiorca mógł się spodziewać pozytywnej decyzji Prezydenta m.st. Warszawy w sprawie nadania jego Szkole uprawnień szkoły publicznej, nie miał prawa przedstawiać swojej oferty w taki sposób, by wyrabiać wśród potencjalnych klientów przekonanie o nieprawdziwym statusie Szkoły i nieprawdziwym zakresie jej uprawnień.

Pamiętać należy, że na przedsiębiorcach jako profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek prowadzenia działalności w sposób zapewniający poszanowanie dobrych obyczajów i słuszych interesów konsumentów, co wiąże się z respektowaniem obowiązujących przepisów prawa i dokonywaniem oceny legalności swoich działań m.in. w kontekście zachowań i skarg ze strony kontrahentów.

Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął jednak również pod uwagę okoliczność, że w aktualnym stanie faktycznym działanie przedsiębiorcy nie wypełnia już znamion praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz, że jest to pierwsza decyzja wydawana względem tego przedsiębiorcy na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Kary pieniężne za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów mają: po pierwsze – charakter represyjny (nakładane są za naruszenie ustawowych zakazów), po drugie – prewencyjny (mają zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcać do naruszania prawa), zaś zagrożenie nimi, czyli potencjalna możliwość nałożenia kary przez Prezesa Urzędu – nadaje im charakter dyscyplinujący⁸.

Biorąc pod uwagę wszystkie podniesione wyżej okoliczności - zdaniem Prezesa Urzędu - karze nakładanej niniejszą decyzją należy, z uwagi na konieczność podkreślenia naganności podejmowanych przez przedsiębiorcę działań, nadać charakter represyjny, ze względu natomiast na potrzebę zapobiegnięcia zaistnienia podobnych sytuacji w przyszłości - charakter prewencyjny.

Z uwagi na ograniczony zakres działalności przedsiębiorcy, fakt, że naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów miało miejsce po raz pierwszy oraz brak zaistnienia w związku z przyznaniem Szkole w trakcie trwania roku szkolnego uprawnień szkoły publicznej wymiernych, negatywnych skutków stosowania praktyki po stronie konsumentów, Prezes Urzędu uznał, że nakładana kara nie powinna być wygórowana. Niemniej, powinna ona stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. Takie cele kary spełni kara stanowiąca ok. 1% kary maksymalnej, jaka mogłaby zostać nałożona na stronę tego postępowania, czyli kara w wysokości 20 000 zł.

Wobec powyższego, orzeka się jak w sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:

NBP O/O Warszawa 51-10101010-0078782231000000

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Otrzymuje:

Pan Witold Zielak

*Pełnomocnik Pana Krzysztofa Turniaka
– Nova Centrum Edukacyjne*

Kancelaria Adwokacka
Adw. Witold Zielak
ul. Lwowska 9 lok. 21
00-660 Warszawa

⁸ wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2004 r., III SK 31/04